

ГАЗЕТХОН ИЛХОМЛАРИ

◆ КЕКСА ЮРАК МАВЖЛАРИ

Халқим омон

Қалби поклар наъзиди ўз ёри дилбардан эмас, Сўзлаганда сузулари ба айни шакардан эмас. Ёри ёстиқдошини мардлар етарлар қадрига, Ўз афвдорнинг бўлур не зулфизлардан эмас. Кўрса ўзини покликнинг фарзандларини рўксорида, Улини Рустан билур, қизини Хўлқардан эмас. Хор кишини ўз уйи ўлан тўғи дейдиладар, Она юрти ўзига ул шаҳри Барбардан эмас. Баъзиларга қадри йўқ оладин оққан сунди ҳам, Менга Ташкент суварини даврон кўрсатдан эмас.

Ой ёғдусида

Бир эғиб олам кўрарман ҳар тун ой ёғдусида, Осмондан ерга тушимчи гардуни ой ёғдусида. Барча юлдузлар дурақшон пөхазор—осмонда, Сувчининг меҳридан ушбу дуржун ой ёғдусида. Сувчи пайкалин кезар ой икли юлдузлар аро, Дилдаги туйғуси урмичи тўлқин ой ёғдусида. Бир жаҳон туйғуки, ҳар тун кўза повизога, Кокилнин пайваста ёйиш Жайхун ой ёғдусида. Томчилардан тола кашф этмок ҳузурини кўриб, Сувчининг касбига бўлдан мафтун ой ёғдусида. Юсуфжон ХУЗУРИЙ.

Гуллади давронимиз

Тутди оламини бу кун доврелми шуҳрат-шонимиз, Максадишим бўлди тинчлик, гуллади давронимиз. Қанча бойлик, нозу неъматларга қондир бу дийр, Пахтадир олтинга тенг, асло тутанмас қонимиз. Қамтарин, покиза халқим меҳнатидан гуллади, Яшнади кишлоқ-шаҳар, мул бўлди бугдой доимиз. Кўнглимиз топди ҳузур озад замондан доимо, Қолмади кўнглида зарра қайғумиз, армонимиз. Эй, Расулий ҳар сўзинг бўлғай азизларга шифо, Ҳаргиз офат кўрмасин юрт бирла киз-ўғлонимиз. РАСУЛИЙ, ишчи.

Эртак ҳақида шезр

Ташқарида ёмғир ёғар мисли маржон, Табиатнинг губорини ювиб-ювиб, Қиз қалбига титирайти ноҳуш армон, Дилда қолган сўнги умиди нури қувиб, Ташқарида ёмғир ёғар илга тизиб, Қонiotнинг мактубини ерга айтар, Ингит боқар деразага сурат чизиб Чақмоқларга ёлборади: ун қайтар, Ташқарида ёмғир ёғар мисли маржон, Нечун булут бугун тўқар юм-юм ёшин, Қиз ўзича унга берар қатъий фарзон: Магрур бўлгин, шамолдига эғиб бошинг! Ташқарида ёмғир ёғар илга тизиб, Юлдузларни Ер юзига сочмоқ бўлар, Ингит юрар шу ёмғирда кўча кезиб,

Юратида чекенз соғинч ҳисси тўла, Деразани черта-черта ҳориб ёмғир, Бўшатади ўз ўринини шўх шамолга, Раҳм эгнига йитига,— дер шамол айтар, Ниқ олдиға,— қизни ундар у саломга, Чақмоқ қўзлар бир-бирига тушиб бир дам, Чекиниди мағрурлик ҳам манманлик ҳам, Қиз қўлидан тўтиб Ингит юрди боқча, Пешвоз чиқмоқ учун кулган камалатна, Икки бахтли дилини кўриб қовушганин, Кўеиш кўқдан нур сочиди қувнаб-қувнаб, Унуттиб булутлар ҳам урушганин, Рақс тушибди шўх шамолда ўйнаб-ўйнаб. Мухаббат ҲАМИДОВА.

Мавзу излаб қотирмадим бош, Турфа наво келтирғач қушлар, Тоғ доласи қалбимга сирдон,— Қалам тутар қўлimgа туплар... Кўяр ёмғир, ёршапан кўк, Қирминз ўққ лрқарар, ана, Назм аро кўчар камалак,— Илҳом—булоқ, шарқирар лна...

Композиторлар оталигида

Республикамизда композиторлар турли қорхона, муассаса, колхоз ва совхозлардаги бадиий хаваскорлик коллективлари билан алоқаларини янада мустаҳкамламоқда. Ўзбекистон композиторлар союзининг ташаббуси билан бу борода яна бир муҳим тадбир белгилади,— «ҳар бир санъаткор— ёш истеъдодларнинг мурабийси» деган шпор ўртага ташланди.

Бу ҳаракатга композитор Виталий Зудов ҳам биринчилардан бўлиб қўшилди. У Чалов номлидаги Ташкент авиация ишлаб чиқариб бирашмисаи қошидаги «Звезда Востока» клуби духобий оркестрини ўз оталиги оиди. Поштак областа коммунист раёнидаги «Политотдел» колхозининг «Чан-чун» («Ёшлик») ансамблига аса композитор Владимир Миллов биринчи қўйилди.

Бундай оталиқ ёрдами туфайли «Ўзбек шахтострой» тўсти ашула ва рақс ансамбли репертуарини янги оригинал номер билан бойлди. Ташкентлик композиторларнинг бу тўхдаси Тангрин ҳақла қўшиқ» деб аталди.

Қўяр ёмғир,— Тоғлар жилгаси, Ҳар гиеҳнинг ювар юзрини, Кўз-кўз қилар таниб жигаси, Наврўз ойинг сехтар қизин... Робиддин ИСХОҚОВ, Намаган.

НАБОТОТ — ҲАЁТ МАНБАН

Табиатни — ҳаёт онаси деганларча бор. Инсон табиат кучига да яшар экан, унинг саховатидан баҳраманд бўлмай қолмайди. Ҳар бир хонадон дастурхонига кўриб қўйиладиган қаргиллама, қузрак тамирланган ёхуд намалланган бодринг татминлиги ҳаммамизга маълум.

Бодринг ўз даврида жуда ноёб ва ноёб табиат неъматларидан ҳисоблангани аниқ. Хоҳ ишонинг, хоҳ ишонаманг бодринг билан боғлиқ бўлган қотялик тарихда юз берган. Турк ҳоқони Султон Мухаммад иккинчи «Ларь мамлакат» ларидан сода қилинган бир неча бодринг савибдо йўқолиб қолган. Бундан воқиф бўлган Султон дарга-бага асоратидан сарой саҳоба ва аёнларини чақиртириб, шуоҳа қилган шахсларнинг бир нечасининг қорнин ердириб, ағдартириб кўрдилади... Дарҳақиқат ҳозирда ҳам бизлар учун оидлигина табиат ҳақсон — татминли бодринг қўпгина эл-элалар учун танқидида ягона шифобахш неъматларидан бири бўлиб ҳисоблангани ажабларин эмас.

Редатор С. М. ҚАРОМАНОВ.

САНЪАТНИНГ СЕХРИ ОЛАМИ

Ижодкор ашлар «Илҳом» экспрессионал студиясининг театр секцияси қисқа вақт ичиде бир неча саҳна асарлари яратишга улгурди. Гарсиа Лорка шеърлари асосида М. Горький театрининг ёш актёри А. Кузин «Раҳбарлигида саҳналаштирилган» «Кушчи ўлим йўли» шеърини «Композиция» секция раҳбари М. Вайль сахналаштираган икки саҳна асосида «Ўрдак ови» ҳамда Б. Брехт ижодининг дастлабки даврида яратилган бир пардали пьеса асосидеги «Мешчанин тўғи» каби саҳна асарлари шулар жумласидадир.

Режиссёр Эргаш Масофаевнинг румин драматурги Аурел Баранга асари асосида сахналаштирилган «Жамоат фикри» спектакли студия фаолиятида илк бор ўзбек тилида амалга оширилган эксперимент сифатида эътиборга лойиқдир.

А. Баранга «Жамоат фикри» пьесасида тасаввур парвози ва импровизиацияга кенг имкон беради. Бундан режиссёр Э. Масофаев жуда кўп ҳолларда ўринли фойдаланган. Пьеса ўз ичига олган воқеалар занжири ва фавкулда навиятлар тарқосига кўра бир актёр икки, уч, ҳатто тўртта ролни ижро этади. Масалан, газета ходими Паскаликде ролни ижро этувчи актёр Б. Нишонбова спектакль режиссёри ролни ҳам топирилган, Константин Брава ва жамоат фикри (жисман шакл олманган истиора) ролларини ижро этиши лозим бўлган А. Жўрабоевга бу икки ролдан

БОШЛИГИМИЗ АРИЗАМИ КҮРИБ БУЛАГАЧ, ҚОШЛАРИНИ ЧИМВРДИ, «ХМ-ХМ» ДЕБ БИР ЗУМ ҲАЙЛА ҚОЛДИ.

— Шунақа денг? — деди у менга. — Демак, отпусккага чиқмоқчисиз, дам олмакчисиз? — Шунақа,— дедим журтасизгиз. — Лекин ўзим ҳам жуда чарчадим. Бир маза қилиб ҳордиқ чиқарай. — Путьёна ҳам олгандирсиз балки, лаббай? — Путьёна нақд Соци. Шунақа демасан, отпускка теғини амри мақол. Нишонамизда одам кам. Баъзилар отпусканда, баъзилар касал. — Ҳм—да-а! — бошлигимиз хил ўйлаб турди-да, аризаннинг четига шашт билан ёза бошлади. Бўйинини чўзиб қарадим. Бошлигимизнинг шунақа олдига бор: роан бўлса аризаннинг ўнг четига, кучага иямо қўяди. Ҳайрият, ўнг тарафга кўл қўйди. Отпусканинг аризанга хотинини уйотди: — Ишдан кеч қолдингиз, туринг дарров. — Отпусккага чиқдингиз,— дедим-да ана одаялга бошимни ўраб олдим. — Бўлмаса, Дилбарини боғчага ташлаб келинг. Туринг, соат тўққиздан кейин бола-

РАНГИ КҮК НАҲЛАВОН

Бодрингнинг серхосиятчилиги қадим қўбланда маълум бўлиб, уни ҳатто Бурхот ўз тиббий муолажаларида қўллаган эди. Ҳали ҳам ҳақиқат табиати амалгннда бодринг ва унинг шарбати истисробли йўталга таскин берувчи, сапро ва пешоб ҳайдовчи, ичти латифлаштурч и в ч и, асабини «опатувчи» сифатида тасвия этилади. Бундан ташқари, таъкилли шифокор олим А. А. Олтмишевнинг берган маълумотларига қараганда, бодринг ҳароратни тулаширувчи, айланишича радиялий қилувчи, юмшатувчи ва оғриқсинантирувчи хусусиятлар мавжуд бўлиб, халқ тиббигида кенг қўлданда қўлланилади.

Илгари вақтларда бодринг шарбатини ўлка силда ичиш тасвия этилди. Сархил бодринг ва унинг шарбати қабзиятга даво ҳақида истиско ҳасталадиган ортқича сувдан ҳоли қилувчи омил сифатида истиско ҳасталинади. Бодринг шарбатини ошқооби ва ичанини қадалиб оғриқсинантирувчи ва ичанини тарятувчи тасвия сифатида ҳам тасвия этилади. Этнопишган мева ҳамда бодринг қушларидаги аски палеакларнинг қайнатмаси житар оғриқ-

ИЗЛАНИШ ЙУЛИДА

мустамо бир йула учти: режиссёр ёрдамчиси, сахнани ёритувчиси, Чорей Георгье роллари юклаган. Бундан ташқари, поста-рома жаъранда Э. Масофаев спектаклга жиддий қисқартирилган киринган. Лекин режиссёрининг асарига бундай ядоишти пьесалик ахлатлигиа путур етказмаган, аксинча воқеалар кеңигида янада жадалроқ тус берган, спектаклнинг томошавийлиги н и ошврган.

Асар «театрда театр» методи асосида яратилган бўлиб, унда театр «Машъал» («Фанель») газетаси фаолияти ҳақида ҳикоя қилувчи пьеса репетицияси яраёи ас этирилган. Воқеалар давомида театр ходимларининг аёби билан репетиция бир зум тўхтади. Актёрлар томоша залга мурожаат қилади-

Кўғозболлик, буқаламу табииятлилик, суоустсаллик, лоқайлик каби иллатларга нисбатан муросасизлик спектаклнинг бош сатирик тоқидир. Спектаклда бўртирма эпизодлар, характерлар талқинида гротеск элементлари мутлақо умтрамайди. Ҳатто наҳрамонлар характеридеги айрим қушлар ҳамда баъзи

ОТПУСКА

— Ия, ҳаммаёқни ёғ туша ялагуздек қилиб юборибсиз-ку, кели,— дедилар отам соқолларини туталаб.— Ҳа, баракала.— Ҳа, энди уй уйдек бўлибди,— дедилар онам,— барака топ қизим. Хотиним қамтарона жилмайди. Мен ишдан қайтдила нелган одамдай креслода газета ўйиб ўтираввердим. Ҳаралл, уй сугурини, оват қилди. Болани боғичга олиб боришлар билан отпускка ҳам охираб қолди. Тунон кун ҳар оҳтимолга қарши шуям таяёр турсин, деб лалма ишча арвагитандим, кўлиним бемалол ишча ичига кириб кетипти. Тарашадек қотиб кетилди. Бейхитир ишга бордиган кунимини санаи бошладим! Ҳали уч кун борми-а? Роса уч кун-а!

САХНАДА ЁШЛАР

Алишер Навоий номидаги академик театрида бу балет театрининг «Ёш балет» гурупласи мамлакатимиздаги энг ахирини эгилди ҳам ўз мажораларини намояиш этиб, томошабинлар оқшичига сазовор бўлмоқда. Ҳар икки театрда Ташкент хореография билим юртидан ёш санъаткорлар келишадилар. Улар анбета ўз фаолиятларини қорда-балетдан бошлайдилар. Аммо уларнинг ҳар бири катта ва кизиқarli партиялар ҳақида оруз қиледил. Ёш санъаткорлар театрининг партия ташкилоти кўмағида ва комсомоллар ташаббуси билан яратилган эксперименталь спектакл-

да бу орзуларига эришиш имконига эга бўлаёттилар. СССР халқ артисткаси Бернора Корнева коллективнинг режиссёри ва балетмейстери, чинкаком устози бўлиб қолди. «Ёш балет» катта устози Андрей асвий репетицияда бу ваятларда театрға келиб, ана шуанде спектаклларида қатнаша бошладилар. Уларнинг репертуаридаги биринчи иш Л. Минкуснинг «Пахита» балети бўлди. Бу билан бири пайта «Шарк минияторлари» ҳам қилинди. Кейинги спектаклда бошловчи гуруппа классик хореографияси ўзбек халқ рақслари билан омилга қилишига эришди. Таш-

БИЛАН

Хўр ярашай ярасан дўст кадрдоним билан, Арзига роҳатда бўлсам тўтли давроним билан. Йўқ дилимда зарра армон, мен адолат соҳибин, Фахрим ортар бегумон ҳар яхши инсоним билан. Қалб аро меҳри муҳаббат—бойимим дунёдадир, Иш-афвдон сўзлағим чин ёри зономим билан. Минг шуқурум, менга ётдир гам-алам, ҳасрат, фирик, Бахтлидирман ҳур замону, зақили ҳар онам билан. Исмин Эргаш мўтабар тинчлик элини фарзандиман, Истагим Она Ватанин асрамоқ жоним билан.

СЕНИНГДЕК БУ ЖАҲОН ИЧРА... Биринчи концерт берилди. Санъат хаваскорларидан қирқ кишидан иборат бу коллектив хўжлик клуби ҳузуриде ташкил этилган. А. ҚОТАМОВ.

БИРИНЧИ КОНЦЕРТ

Бухоро областа Қишлоқ районидаги Жданов номи колхозининг дала шийонларидан бирида «Бўстон гуллари» ашула ва рақс хаваскорлик ансамбли биринчи концерт берилди. Санъат хаваскорларидан қирқ кишидан иборат бу коллектив хўжлик клуби ҳузуриде ташкил этилган.

ЭРГАШБОЙ ҲОШИМОВ

Эршаббай Ҳошимов «Ёш балет» гурупласи мамлакатимиздаги энг ахирини эгилди ҳам ўз мажораларини намояиш этиб, томошабинлар оқшичига сазовор бўлмоқда. Ҳар икки театрда Ташкент хореография билим юртидан ёш санъаткорлар келишадилар. Улар анбета ўз фаолиятларини қорда-балетдан бошлайдилар. Аммо уларнинг ҳар бири катта ва кизиқarli партиялар ҳақида оруз қиледил. Ёш санъаткорлар театрининг партия ташкилоти кўмағида ва комсомоллар ташаббуси билан яратилган эксперименталь спектакл-

О. ИСХОҚОВ, МЕДИЦИНА ФАҲЛАН КАНДИДАТИ.

О. ИСХОҚОВ, МЕДИЦИНА ФАҲЛАН КАНДИДАТИ. О. ИСХОҚОВ, МЕДИЦИНА ФАҲЛАН КАНДИДАТИ.

Редатор С. М. ҚАРОМАНОВ. [93АГ].

ТОҶИК САНЪАТКАР БЮРОСИ

ЖАВОБ БЕРАМИЗ

Л. АЪЗАМОВ: Аллоҳда иш шаронтига кўра бир неча ой ўз партия тақиялотидан узоқда бўлганиа ҳодимлар аъзолик бадалларини қандай тартибда тўлашлари ҳақида маълумот берсангиз.

Жавоб: Бундай ҳолларда инструзицияда кўзда тутилган мударриша тўламатиғи учун коммунист аёби. Дар ин шўртни эли. албта. Маълумки, уставка кўра уч ой мобайнида сабабсиз аъзолик бадали тўланмаслик партиа интрузиоини бузиш ҳисобланади. Аллоҳда иш шаронтига кўра бир неча ой узоқда бўлган коммунист иш шаронти тақозоси билан аъзолик бадали тўла олмагаи учун айбдор бўлмайдил. Ведомостда унинг фамилияси рупарасига: иш шаронтига кўра бу ерда йўқ деб ёзиб қўйиш қийфоя.

Л. АҲМАДЖОНОВА. М. ЗАЙНУДИНОВА. Биз бир гуруҳа йуқулар Ташкентдаги Юрий Гагарин номидаги боғни кўриб ҳавасимиз келди. Унинг ташкил этилиши тарихи ҳақида маълумот берिशларингизни сўраймиз.

Жавоб: Турвордурғоннинг ўнг томонида, Анхор бўйлида Туркiston генерал-тўрнаторининг уин олдига махсус боғ қилинганди. Кейинча шу боғ Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ботаника боғи бўлди. Кейин аса у кегайтирилди биринчи космонавт Юрий Гагарин номидаги истиротат боғига айлантйрилди.

Л. АХРОРОВА: Ўзбекистон касабанои республика Советининг биноси йлтари «Союзлар уйи» деб аталгани?

Жавоб: Ҳозирги олти қаватли Ўзбекистон касабанои республика Совети биноси бу ерда қад кўтарган бейғиз эмас. Негаки, унга ақин жойда. Киров кўчасида меҳнатшашлар касабанои республика Совети биноси собиқ савдогар Заҳонинг гастроном магазинига жойлашган эди. 1918 йида бино национализация қилинди. Ташкент касабанои советлари Советнинг берилди. Ушандан бери бу бино «Союзлар уйи» номи билан атаб келинди. Ташкент касабанои советлари ўлкада Совет ҳоқимиятини ўрнаттишга жуда катта роль ўйнаган.

Э. ҲИКАМАНОВА: Олий ўқур юртида ўқитан оқлаи студентларга фаранд кўрганда нафақа берилгани ёни берилмайди?

Жавоб: Белгиламан тартибга кўра олий ва ўрта махсус таълим ўқур юрларнинг студентлари (шу жумладан, партиа мактаблари ва касабанои ҳаракати мактабларининг ўқувчилари ҳам) ва аспирантлар бола туғилиши муносабати билан умумий асосларда нафақа олиш ҳуқуқиға асвадлар. Бунинг учун улар олий ўқур юртига ёни аспирантурага кйришдан олдин ишчи ёни хизматчи бўлиб ишлаган бўлишлари шарт.

Студент бола аспирантларга бола туғилганлиги учун нафақа тўлаш пайтида иш ҳақи ўринига стипендия ҳисобга олинади. ўқур юрти ёни аспирантурада ўқитган вақтин нафақа таъинлаш пайтида улзкуксиз иш стажига қўшиб ҳисобланади. Редатор С. М. ҚАРОМАНОВ. [93АГ].

